

Setembre cultural | | Actualitzat el 24/01/2019 a les 09:25

Víctor Sunyol: «La poesia de Sarrionandia t'acaricia, t'interroga, t'incomoda i, de vegades, et fa plorar»

Divendres es va presentar a la llibreria Foster and Wallace de Vic l'antologia 'És morta la poesia?' (Pol·len Edicions) de Joseba Sarrionandia | La seva traductora, Ainara Munt, i l'escriptor Víctor Sunyol van destacar les particularitats del poeta més musicat d'Euskal Herria

L'editor Jordi Panyella a la presentació d'"És morta la poesia?", divendres passat, a la llibreria Foster and Wallace de Vic | Sara Blázquez

Sabeu què és la justícia?

*He estat testimoni
al vostre teatre,
he vist l'arquitectura sòlida
i l'escenografia elegant dels tribunals,
n'he respirat fins a ofegar-me d'aire
neoclàssic,
he observat la toga negra*

*i els punyets de plata
 amb què us disfresseu els actors del teatre de la llei,
 sovint m'ha sobtat
 el pes feixuc
 dels vostres petjapapers de plom,
 he investigat amb les eines
 de la gramàtica funcional
 el llenguatge prescriptiu i arcaïtzant
 dels vostres cerimonials,
 he respirat la pols de l'aire d'aquells espais
 que se us disposa
 a les celles,
 molt més fina que la farina,
 he rigut amb els vostres esforços
 per jutjar amb lògica aristotèlica
 les conseqüències de l'odi, he patit
 en cel·les tancades
 els vostres rituals de fer-nos esperar,
 he calculat
 la reproducció infinita dels vostres papers
 en la desolació dels vostres arxius,
 i així, he considerat el vostre deure sagrat
 de jutjar-me.
 I faré el que calgui
 Perquè no em torneu a enxampar.*

«Joseba Sarrionandia no és tan desconegut. Tots hem ballat el *Sarri, Sarri* de Kortatu». Malgrat tot, no es coneix prou fora d'Euskal Herria. La seva biografia pesa. L'any 1985 es va escapar de la presó, quan complia condemna per ser membre de la banda armada ETA. Fins l'any 2016 vivia i escrivia en la clandestinitat. Des d'aleshores, imparteix classes d'eusquera i literatura basca a la Universitat de l'Habana, a Cuba. «És un autor més traduït al català i a l'alemany que al castellà», diu Jordi Panyella, editor a Pol-len Edicions, que ara ha traduït la seva antologia *És morta la poesia?* a una edició bilingüe català-eusquera. Panyella va ser dividendres passat a la llibreria Foster and Wallace de Vic per presentar-lo, juntament amb la traductora Ainara Munt, l'escriptor Víctor Sunyol i Montse Vellvehí, que fa llegir alguns dels poemes recollits al llibre.

Aquest poema dedicat a la justícia, inspirat en el context de repressió a Euskal Herria, travessa el context actual de repressió als Països Catalans. «El tema, però, és la repressió espanyola», deia l'editor d'un dels poetes més musicats del País Basc, sinó el que més.

Víctor Sunyol explicant la necessitat de traduir al català la poesia d'un dels autors més musicats d'Euskal Herria Foto: Sara Blázquez

«Presó, exili, tortura, comunitat, col·lectivitat, aquests nosaltres que va canviant des de la seva experiència no és per explicar què li passa a ell, sinó per convertir el lector en una comunitat», diu Sunyol, que va començar la seva intervenció donant les gràcies a l'editorial cooperativa, «fins ara costava molt poder-lo llegir. Les fonts que teníem per llegir-lo eren els discs de Ruper Ordorika o la revista que va fer la Pott banda».

Sarrionandia en formava part, juntament amb altres joves que el 1977 es van ajuntar a Bilbao per crear aquest grup literari: Bernardo Atxaga, Ruper Ordorika, Jon Juaristi, Joxemari Iturralde i Manu Ertzilla. L'experiència va durar només 3 anys, però «va revolucionar la literatura basca» i va editar sis números de la revista que també es va dir *Pott banda*. «Fins llavors la literatura era com la que es feia aquí a finals del segle XIX, però ells van fer el pas a la modernitat», diu Sunyol. «Sarrionandia és un gran poeta», afegia, «la seva poesia no és d'algú que es dol i prou, sinó que a través del que li passa, fa el poema. És una reflexió que passa directament al lector, que es posa a la pell, no per empatia, sinó perquè el text el converteix en un nosaltres, el lector és una comunitat. I això és al què aspiren molts autors».

*La traductora de l'obra, Ainar Munt, explicant l'edició bilingüe de l'antologia publicada per Pol-ten Edicions
 Foto: Sara Blázquez*

«Llegir poesia és anar contra corrent. És a dir, que és morta i és viva. És la disposició paradoxal de la poesia el que li dóna sentit, perquè, sense contrasentit i sense desvergonyiment, la poesia seria com un sermó religiós o un discurs polític o un sospir petithamburguès. Són les paradoxes el que li atorguen validesa. Sostinc, així, de forma més o menys resistent i variable, que la poesia és, com el gat de Schrödinger, morta alhora que viva». Així acaba Sarrionandia el pròleg del llibre. Un pròleg que Sunyol «emmarcaria», d'un autor «on el JO desapareix». «La seva poesia explica coses de vegades molt crues», diu Sunyol, «podria ser un pamflet, però és poesia per com fa ús de la llengua. Llegint la seva poesia t'adones de moltes coses de tu mateix. És un mirall que t'acaricia, t'interroga, t'incomoda i de vegades et fa plorar».

Per Ainar Munt, la proposta de traduir la poesia de Sarrionandia va ser tot un repte, que només va acceptar amb la condició que un poeta la supervisés. Aquesta ha estat la tasca de Víctor Sunyol en aquesta antologia que van decidir fer bilingüe «perquè així no et perds les particularitats de cada poema», diu Munt. Per ella, és una antologia d'antologies, on els poemes «funcionen molt bé individualment». La traductora ha pogut comptar amb les observacions i propostes de Sunyol, però també amb la revisió de l'autor per interpretar correctament els passatges i traduir-los a «un català natural pel lector, intentant respectar l'estructura de l'eusquera».

La traductora de l'obra, Aina Munt, explicant l'edició bilingüe de l'antologia publicada per Pol-ten Edicions
Foto: Sara Blázquez

Montse Vellvehí va cloure l'acte de presentació amb una lectura de poemes de Sarrionandia Foto: Sara Blázquez

#SETEMBRECULTURAL

La seva traductora, Ainara Munt, i l'escriptor @victorsunyor van destacar les particularitats del poeta més musicat d'Euskal Herria, Joseba Sarrionandia, i Montse Vellvehí va cloure la presentació amb una lectura de poemes @llibreria_FandW @pol_len pic.twitter.com/DmFCZqY7Zj

? Setembre (@elsetembre) 24 de gener de 2019